

صرف میر

تالیف:

علامہ علی بن محمد

معروف بہ

میرسید شریف جرجانی «رحمہ اللہ»

(۷۴۰-۸۱۶)

توضیح و تمرین

عبدالبصیر کشانی «عفی اللہ عنہ»

سرشناسه : کشانی، عبدالبصیر، 1360-

Kashan , Abdul Basir

عنوان و نام پدیدآور : صرف میر/تالیف علامه علی بن محمد معروف به میرسید شریف جرجانی؛ توضیح و ترمیم عبدالبصیر کشانی.

مشخصات نشر : سراوان: نشر سروچ، 1398.

مشخصات ظاهری : 199 ص.: جدول (رنگی).

شابک : 978-600-8206-77-4

وضعیت فهرست نویسی : فیفا

یادداشت : کتاب حاضر راهنمای کتاب "صرف میر" اثر علی بن محمد جرجانی است.

موضوع : زبان عربی -- صرف

موضوع : Arabic language -- Morphology

موضوع : زبان عربی -- صرف -- تمرینها و غیره

موضوع : Arabic language -- Morphology -- Problems, exercises, etc

شناسه افزوده: جرجانی، علی بن محمد - 740 - 816 ق
صرف میر

رده بندی کنگره : PJ6203

رده بندی دیویی : 492/75

شماره کتابشناسی ملی : 5745142

عنوان: صرف میر

مؤلف: علامه علی بن محمد، میرسید شریف جرجانی «ره»

مترجم: عبدالبصیر کشانی

صفحه آرا: امیر ناصری

ناشر: سروچ

سال چاپ: ۱۳۹۸

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۵۰۰۰ تومان

مرکز فروش: زاهدان - خیابان خیام - مجتمع فرهنگی مکی - انتشارات سروچ

تلفن: ۳۳۴۳۹۱۴۳

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

۸ مقدمه

۱۰ درس اول: تعریف صرف و بیان سه اقسام

۱۲ درس دوم: شش اقسام

۱۴ درس سوم: شناخت حروف اصلی و زائد

۱۶ درس چهارم: این تدوین و رباعی و خماسی: مجرد و مزید

۱۸ درس پنجم: بیان استقامت

۲۰ درس ششم: ابواب ثلاثی مجرد

۲۲ درس هفتم: ابواب ثلاثی مزید

۲۴ درس هشتم: ابواب رباعی مجرد و مزید

۲۶ درس نهم: اسم مصدر و جامد و مشتقات مصدر

۲۸ درس دهم: فعل ماضی

۳۰ درس یازدهم: روش بنای فعل مضارع از فعل ماضی

۳۲ درس دوازدهم: فعل ماضی و ضمائر آن

۳۴ درس سیزدهم: فعل مضارع و ضمائر آن

۳۷ درس چهاردهم: حروف ناصبه

۳۹ درس پانزدهم: حروف جازمه

۴۱ درس شانزدهم: روش بنای فعل امر حاضر معلوم

۴۳ درس هفدهم: فعل لازم و متعدی

۴۵ درس هجدهم: روش بنای فعل ماضی مجهول

۴۸ درس نوزدهم: روش بنای فعل مضارع مجهول و امر مجهول

۵۰ درس بیستم: نون تاکید ثقیله و نون تاکید خفیفه

۵۲ درس بیست و یکم: اسم فاعل و صفت مشبیه و اوزان مبالغه

درس بیست و دوم: روش بنای اسم مفعول ثلاثی مجرد و اسم فاعل و اسم مفعول ثلاثی مزید.....	۵۵
تصریف و قواعد و تعلیل مثال.....	۵۷
درس بیست و سوم: تصریف و قواعد و تعلیل مثال.....	۵۹
تصریف و قواعد و تعلیل اجوف واوی.....	۶۹
درس بیست و چهارم: تصریف و قواعد و تعلیل اجوف واوی.....	۷۱
درس بیست و پنجم: تصریف و تعلیل اجوف یائی از باب فَعَلَ یَفْعُلُ و اجوف واوی از باب فَعَلَ یَفْعُلُ.....	۷۴
تصریف و قواعد و تعلیل ناقصین.....	۹۷
درس بیست و ششم: تصریف و قواعد و تعلیل ناقص.....	۹۹
ابواب و تصریف و تعلیل لفیف.....	۱۳۱
درس بیست و هفتم: اقسام لفیف و تصریف عدل از.....	۱۳۳
اقسام و تصریف و تعلیل مهموز.....	۱۳۹
درس بیست و هشتم: اقسام مهموز و تصریف و تعلیل آن.....	۱۴۱
تصریف و تعلیل مضاعف.....	۱۴۵
درس بیست و نهم: تصریف و تعلیل مضاعف.....	۱۴۷
درس سی و ام: مصدر میمی و اسم ظرف و اسم آله و.....	۱۵۱
ابواب ثلاثی مزید.....	۱۵۵
درس سی و یکم: تصریف و تعلیل و خواص باب اِفْعَال.....	۱۵۷
درس سی و دوم: خواص و اوزان مصادر باب تَفْعیل.....	۱۶۳
درس سی و سوم: خواص و تعلیل و تصریف و اوزان باب مفاعله.....	۱۶۷
درس سی و چهارم: خواص و تعلیل و تصریف و اوزان باب افتعال.....	۱۷۱

- درس سی و پنجم: خواص و تعلیل و تصریف و اوزان باب انفعال ۱۷۵
- درس سی و ششم: خواص و تعلیل و تصریف و اوزان باب استفعال ۱۷۸
- درس سی و هفتم: خواص و تعلیل و تصریف باب تَفَعَّل ۱۸۰
- درس سی و هشتم: خواص و تعلیل و تصریف باب تَقَاعَلَ ۱۸۱
- درس سی و نهم: برخی از قواعد باب تفاعل و تفاعل ۱۸۵
- درس چهلیم: عده‌ای از باب افتعال ۱۸۸
- درس چهل و یکم: باب اِنْعِیْلَال ۱۹۰
- ابواب رباعی مجرد و مزید ۱۹۳
- درس چهل و دوم: ابواب رباعی محرّره و ازید ۱۹۵
- درس چهل و سوم: ابواب متفرقه و فوائد نامه ۱۹۷

www.ketab

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمده و نصلي على رسوله الكريم.

از آنجائی که برای درآگاهی مژاهیم قرآن و سنت خصوصاً و زبان عربی عموماً آموختن علم صرف ضروری است شیفته‌های عالمانش کتاب‌های مفید و زیادی نوشته‌اند اما از میان این کتاب‌ها، کتاب صرف میر جایگاه بهائی دارد که بنا بر مشوره برخی از دوستان کاوشی چند در مورد آن انجام گرفت.

روش ما در ترتیب این کتاب:

۱. مطالب به روش نسخه قدیمی صرف میر تقسیم‌بندی شدند. متن کتاب در یک کادر قرار داده شده است.
۲. اصل عبارت کتاب ذکر شده است؛ مگر در برخی از موارد که نیاز به تفسیر بوده است.
۳. افزودن عنوان دروس و شماره‌گذاری مطالب و تمرین و پرسش و نمودار بحث مربوطه.
۴. دروس ابتدائی به خاطر این که ساده و آسان بودند نیازی به افزودن تمرین نداشتند.
۵. افزودن تمرین برای مواردی که احساس نیاز شده است.
۶. مطالبی که نیاز به توضیح داشته‌اند در گروه یا بعد از لفظ توضیح و یا در پاورقی ذکر شده‌اند.
۷. در بخش توضیح جدول‌های ذکر شده است که جنبه تمرینی دارند.

در پایان از مولانا عبدالکریم و مولانا محمود دانش و از همه دوستانی که در ویرایش و چاپ
این رساله سهمی داشته‌اند، تقدیر و تشکر می‌شود. فجزاهم الله خيراً.
رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ.

عبدالبصیر کشانی

۱۳۹۷ / ۸ / ۶ هـ ش

www.ketab.ir